

Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Ερευνών

www.philosophical-research.org

Απόστολος Πιερρής

Για την Σπάρτη της Αλλοτρίωσης

17 Μαΐου 2023

Δύο ερωτήματα κρίσεως και αυτογνωσίας, κρίσεως και ετυμολογίας.

1/ Το θέατρο της Σπάρτης κτίσθηκε επί Αυγούστου την τρίτη προ του τέλους δεκαετία του 1^{ου} αιώνα π. Χ. (από τον πάμπλουτο Λακεδαιμόνιο φίλο του αυτοκράτορα Γάιο Ιούλιο Ευρυκλή. Γάιο Ιούλιο! Ιδιοκτήτη των Κυθήρων και τυραννεύοντα της Σπάρτης! Όνειδος για τον συνονόματό του Ευρυκλή του ευρέος κλέους, Ολυμπιονίκη στο στάδιο την 47^η Ολυμπιάδα, 592 π. Χ.). Φτιάχτηκε το κοίλο. Δεν είχε σταθερή σκηνή για να μην εμποδίζεται η θέα προς τον τόπο τελέσεως των Λεωνιδείων και άλλων εορτών σχετικών με το ιερό της Αθηνάς ή τα μνημεία του Λεωνίδα και Πausανία. Μόλις το τέλος του 3^{ου} ή αρχές του 4^{ου} μ. Χ. οικοδομείται μόνιμη λίθινη σκηνή θεατρικών παραστάσεων κατά τα συνηθισμένα. Θεμελίωση και τοιχοδομία χρονολογούνται από μόνες τους. Λίγο αργότερα, προς το τέλος του αιώνα, το θέατρο καταστρέφεται από την επιδρομή του Αλάρικου. Θεία δίκη. Το θεατρικό δράμα είναι ξένο προς το Δωρικό πνεύμα και το προσβάλλει.

Το Δωρικό είναι απολύτως ασύμβατο προς το δραματικό, τραγικό και κωμικό. (Τα Λακωνικά «δείκηλα» είναι μίμοι γελοιότητας). Τι δουλειά έχει ο Διόνυσος στα πεδία του Απόλλωνα; Γι αυτό δεν είχε η Σπάρτη θέατρο, ούτε κατά την Ελληνιστική παρακμή της (όπως δεν είχε και η Ολυμπία).

[Κάποιος να βγάλει την πινακίδα στο θέατρο που λέει ότι ήταν από τον 5^ο αιώνα π. Χ. Τι εξευτελισμός ακαλλούς άγνοιας Απόλλωνα στην πόλη σου!]

Και το ερώτημα:

τούτων ούτως εχόντων, γιατί λοιπόν τέτοια προεμύρα για την (πώς να την πω;) ανοικοδόμησή του, ως εμβληματικού μνημείου της αρχαίας Σπάρτης;

Σκεφτείτε ποιός κερδίζει και τί. Όχι βέβαια η Σπάρτη σε δόξα. Ούτε από το άλλο μέρος οι μαγαζάτορες της Σπάρτης σε χρήμα (από την συρροή των επισκεπτών που θα έλθουν και θα μείνουν στην πόλη του Δωρικού θαύματος για να δουν Ρωμαϊκούς μικρομεγαλικούς μιμητισμούς και αντίστοιχες «σκωληκόβρωτες επιφάνειες»! Φευ της άκαρπης πονηρίας!).

[Για πλήρη ανάλυση του θέματος δείτε την μελέτη μου *Τα Αταίριαστα, Ε': Το Θέατρο της Λακεδαίμονος. Φιλολογική και Αρχαιολογική Μελέτη Σπαρτιατικής Αλλοτρίωσης*. Βρίσκεται και στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Τα Αταίριαστα».

Για την ουσιώδη σχέση Σπάρτης και Ολυμπίας οδηγός είναι οι αντίστοιχες έρευνές μου στην ομώνυμη κατηγορία του ίδιου τμήματος].

2/ Στους γυμνικούς αγώνες της Σπάρτης, και σε όλον τον κλασσικό αθλητισμό σε όλη του την υπερχίλιετή πορεία, δεν υπήρχε δρόμος μακρότερος του δολίχου, το αντίστοιχο μεταξύ των 1500μ. και 3000μ.

Γιατί;

Για τον ίδιο λόγο που δεν υπήρχε άλμα εις ύψος, ούτε καν χωριστά αθλήματα άλματος μήκους, δίσκου και ακοντίου, ενώ αυτά τα τρία συμπεριλαμβάνονταν στην ενότητα του πεντάθλου, αλλά μόνον έτσι μαζί. Και για τον ίδιο λόγο που η σφαίρα έμπαινε στις ασκήσεις σαν μια χαριτωμένη παιδιά ευλυγισίας, και όχι σαν ρίψη. Και για τον ίδιο λόγο που δεν υπήρχε η μανία του ρεκόρ.

Γιατί ο σκοπός της γυμναστικής αγωγής και της αθλητικής κουλτούρας δεν ήταν η επίτευξη ενός ποσοτικά δύσκολου στόχου και η επιδίωξη ενός ρεκόρ, - αλλά το «τέλος» της ανθρώπινης υπαρξης, η τελειότητα της φύσης μας, το κάλλος της μορφής. Ο αθλητικός αγώνας είναι επίδειξη τελειότητας, και έτσι επιλεγμένος ώστε να την αναδεικνύει, όχι να την

παραμορφώνει. (Σκεφτείτε τον σωματότυπο του αθλητή άλματος εις ύψος ή σφαιροβολίας και κλάψτε την α-σχήμια. Εξ αντιθέτου στην αρχαία γλυπτική βλέπουμε τον ευγενή καλλισθενικό ανταγωνισμό εις έκφραση υψηλής τέχνης μεταξύ της μορφολογίας του πενταθλητή, του δρομέα ή του παλαιστή).

Τέτοια μάλιστα ήταν η αφιέρωση της Σπάρτης στο Απολλώνιο πνεύμα που δεν διέπρεπε στο παγκράτιο, ούτε την εποχή της κυριαρχικής της αγωνιστικής παρουσίας στην Ολυμπία (15^η έως 47^η Ολυμπιάδα, 720 – 592 π. Χ. – Το παγκράτιο εισήχθη στα Ολυμπιακά αθλήματα το 648 π. Χ.).

Και αφού είναι έτσι, τί τους πιάνει και πάσχουν τέτοιο πάθος εσχάτως εν Σπάρτη για τους αγώνες τεράστιων αποστάσεων (κατά μίμηση των επιτευγμάτων αυτοκίνητων μηχανημάτων);

Αταίριαστο προς την Σπάρτη, άσπαρτο κι αυτό.

Το είχε πει ο Λακωνολάτρης Ξενοφών, για τους Σπαρτιάτες του πρώτου μισού του 4^{ου} αιώνα π. Χ. Από θαύμα του Ελληνισμού κατάντησαν ψόγος των συγχρόνων τους:

***Οὐδὲν μέντοι δεῖ θαυμάζειν τούτων τῶν ἐπιφύγων αὐτοῖς
γιγνομένων, ἐπειδὴ φανεροί εἰσιν οὔτε τῷ θεῷ πειθόμενοι οὔτε τοῖς
Λυκούργου νόμοις***

Λακεδαιμονίων Πολιτεία, 15, 7

Δεν βλέπουν και δεν ακούνε τον Απόλλωνα, εγκατέλειψαν δε τον οικείο τους τρόπο βίου.

Απότροποι του Λυκούργου, απόβλητοι του Απόλλωνα, παραδομένοι στο σκότος της Άτης, παθητικά οδηγούνται στον λαβύρινθο τους του σκότους (υπό τον Ταΰγετο του φωτός!) από τους «ουαί υμίν υποκριταί» του Χριστού. Και η Νέμεσις ανεξιλέωτα λειτουργεί.